

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 15 juni 1933 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 213 med förslag till lag om offentlig arbetsförmedling m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition, nr 213, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att
dels till offentlig arbetsförmedling för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 300,000 kronor,
dels ock antaga följande förslag till

L a g om offentlig arbetsförmedling.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Offentlig förmedling av arbetsanställning skall, i enlighet med bestämmelserna i denna lag, vara anordnad inom varje landstingsområde och i varje stad, som icke deltagar i landsting. För sådant ändamål åligger det landsting och stadsfullmäktige i stad, som nu nämnts, att anordna en arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal på lämpliga platser förlagda avdelningskontor eller ombud. Under de villkor Konungen bestämmer må för landstingsområde och stad, som här avses, kunna anordnas gemensam anstalt.

De olika arbetsförmedlingsanstalterna skola, på sätt Konungen bestämmer, samverka med varandra.

2 §.

Över den offentliga arbetsförmedlingen har socialstyrelsen att, på sätt i denna lag föreskrives, utöva tillsyn.

3 §.

Arbetsförmedlingsanstalt skall stå under ledning av en styrelse, bestående av, förutom ordförande jämte suppleant för honom, minst fyra ledamöter jämte suppleanter till lika antal.

Styrelsens ordförande och suppleant för honom skola av länsstyrelsen efter samråd med socialstyrelsen för en tid av fyra år i sänder utses bland per-

soner, vilka icke kunna anses företräda vare sig arbetsgivarnas eller arbetarnas intressen; och skall underrättelse om deras fullständiga namn och bostad, så fort ske kan, meddelas socialstyrelsen.

Övriga ledamöter i styrelsen jämte suppleanter för dem utses för en tid av fyra år i sänder av landstinget eller stadsfullmäktige. Därvid bör iakttagas: att ett jämnt antal ledamöter utses;

att halva antalet av de sålunda utsedda jämte suppleanter kan anses företräda arbetsgivarnas och halva antalet arbetarnas intressen; samt

att olika verksamhetsgrenar i möjligaste mån bliva företrädda.

Styrelsen utser en av sina ledamöter att vara kassaförvaltare.

4 §.

Ledamot eller suppleant i styrelse för arbetsförmedlingsanstalt må endast den vara, som äger att å kommunalstämma eller allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut.

Ej må annan kunna avsäga sig uppdrag, som nu nämnts, än ämbets- eller tjänsteman, vilken av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget, eller den, vilken under de fyra sistförflutna åren tjänstgjort som ledamot, eller den, vilken eljest uppgiver förhinder, som godkännes, i fråga om ordförande av länsstyrelsen och i fråga om annan ledamot av vederbörande valkorporation. Ändå att tid, för vilken styrelseledamot eller suppleant blivit vald, ej gått till ända, må han skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom. Avgår någon före utgången av den tid, uppdraget omfattar, utses i hans ställe ny ledamot eller suppleant för den återstående tiden.

5 §.

Länsstyrelsen utser årligen lämplig person att såsom revisor å statens vägnar deltaga i granskningen av styrelsens för arbetsförmedlingsanstalt förvaltning.

6 §.

Reglemente för arbetsförmedlingsanstalt antages av landstinget eller, i fråga om stad, som icke deltagar i landsting, av stadsfullmäktige och skall för att bliva gällande godkännas av socialstyrelsen. Ändring i reglemente skall jämväl godkännas av socialstyrelsen.

Arbetsförmedlingsanstalts reglemente skall angiva:

- 1) anstaltens benämning;
- 2) den ort, där huvudkontoret skall vara beläget och styrelsen skall hava sitt säte;
- 3) styrelseledamöternas antal och grunderna för styrelsens beslutförhet;
- 4) tid för styrelsens sammanträden;
- 5) det sätt, på vilket kallelse till styrelsesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till styrelseledamöternas kännedom, ävensom den tid före sammanträde, då föreskrivna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna;
- 6) huru protokoll vid styrelsesammanträde skall föras;

7) huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras;

8) huru revision av styrelsens förvaltning skall ske; samt

9) huru den för anstaltens verksamhet erforderliga personalen skall antagas och entledigas.

7 §.

Till föreståndare för arbetsförmedlingsanstalts huvudkontor eller avdelningskontor må icke antagas annan än den, som av socialstyrelsen godkännes såsom lämplig för befattningen.

8 §.

Arbetsförmedlingsanstalts verksamhet avser förmedling av alla slag av arbete. Förmedlingen sker kostnadsfritt; dock att, om anstalt efter anmodan genom annonsering eller annorledes vidtagit särskild åtgärd, kostnaden härför må uttagas av den, som begärt åtgärdens vidtagande.

Vid arbetsförmedling skall tillses, att arbetsgivaren erhåller bästa möjliga arbetskraft och arbetaren det arbete, för vilket han bäst lämpar sig. Beträffande arbetsförmedlings befattning med förmedling av arbete vid arbetsföretag till motverkande av arbetslöshet gäller vad därom må vara särskilt stadgat.

Verksamheten vid arbetsförmedlingsanstalt skall fortgå oberoende av konflikt mellan arbetsgivare och arbetare; dock må anstalten, i den mån den därom äger kännedom, lämna upplysning, huruvida arbetskonflikt råder å arbetsplats, dit arbetsanvisning sker.

Därest arbetare vägrat att antaga erbjudet arbete, skall arbetsförmedlingsanstalten omedelbart anmäla sådant förhållande till vederbörande kommunala understödsorgan samt, om arbetaren är medlem av erkänd arbetslöshetskassa, till styrelsen för dylik kassa ävensom till tillsynsmyndigheten över de erkända arbetslöshetskassorna.

9 §.

Socialstyrelsen har att vaka över att arbetsförmedlingsanstalterna ställa sig denna lag och för anstalterna gällande reglementen till efterrättelse samt att deras verksamhet utövas på lämpligt sätt. På socialstyrelsen ankommer att fastställa formulär och blanketter, som erfordras för anstalternas verksamhet, ävensom att meddela föreskrifter angående förandet av anstalternas räkenskaper.

Arbetsförmedlingsanstalt åligger att för den, som av socialstyrelsen bemyndigats granska anstaltens förvaltning, hålla räkenskaper och andra handlingar tillgängliga samt att till socialstyrelsen insända de handlingar och uppgifter rörande verksamheten, som av nämnda myndighet äskas.

10 §.

1 mom. Arbetsförmedlingsanstalt är berättigad att av statsmedel åtnjuta ersättning för nödvändiga utgifter för tryckning av sådana formulär och blan-

ketter, som fastställts av socialstyrelsen men icke tillhandahållas av densamma, samt för post-, telegraf- och telefonavgifter.

2 mom. Har arbetsförmedlingsanstalt bekostat resa, som arbetssökande företagit för tillträdande av honom å annan ort inom riket anvisad anställning, är anstalten berättigad att därför av statsmedel erhålla ersättning med tre fjärdedelar av kostnaden för resa å plats med lägsta biljettpris, under villkor:

a) att vid resans anträdande överenskommelse om anställningen var träffad eller med skäl kunde förväntas komma till stånd;

b) att kontanta medel icke, med mindre särskilt förhållande påkallat det, för ändamålet tilldelats den arbetssökande, utan biljett tillhandahållits honom genom anstaltens försorg; samt

c) att resekostnaden icke understigit en krona.

Ersättning för återresa, då anställning icke kommit till stånd, må utgå allenast, då särskilda omständigheter därtill föranleda.

Framgår i något fall av omständigheterna, att möjlighet och fog funnits för att av arbetsgivaren eller arbetaren uttaga ersättning för resekostnaden, bör ersättning av statsmedel icke utgå.

3 mom. För andra utgifter än sådana, som i 1 och 2 mom. avses, äger arbetsförmedlingsanstalt, i den mån de kunna anses hava varit av behovet påkallade, av statsmedel åtnjuta ersättning med hälften av det utgivna beloppet.

Skulle för förmedling av arbete inom viss verksamhetsgren eller åt visst slag av arbetssökande särskild anordning finnas påkallad vid arbetsförmedlingsanstalt, må Konungen, där så med hänsyn till särskilt förhållande prövas skäligt, förordna, att de med anordningen förenade kostnaderna skola till mer än hälften ersättas av statsmedel. Lag samma vare beträffande kostnader, som föranledas av arbetsförmedlingsanstalternas samverkan eller av särskilda anordningar för underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom.

11 §.

Statsbidrag utbetalas av socialstyrelsen på tid och sätt, som av Konungen bestämmes.

12 §.

Åsidosätter arbetsförmedlingsanstalt bestämmelse i denna lag eller i anstaltens reglemente eller giver dess verksamhet eljest anledning till anmärkning, har socialstyrelsen att hos anstaltens styrelse påkalla rättelse. Vidtages ej sådan, äger socialstyrelsen, där den ej finner anledning att i frågan först vända sig till vederbörande landsting eller stadsfullmäktige, att, med innehållande helt eller delvis av ersättning av statsmedel, som eljest skolat komma anstalten till godo, hos Konungen anhålla om förklaring, att anstaltens rätt till sådan ersättning skall för viss tid eller tills vidare anses helt eller delvis förverkad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1934, dock att, i den mån så erfordras för lagens ikraftträdande nämnda dag, 3 och 6 §§ jämväl före nämnda dag skola lända till efterrättelse.

Genom denna lag upphävas kungörelsen den 30 juni 1916 (nr 319) angående bidrag av statsmedel till täckande av viss del av resekostnader för medelösa arbetssökande ävensom kungörelsen samma dag (nr 320) angående understöd av statsmedel till befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket.

I samband med propositionen nr 213 har utskottet till behandling förehått följande med anledning av propositionen väckta likalydande motioner nämligen

inom första kammaren

nr 317 av fröken *Hesselgren* och herr *Bergström* samt

inom andra kammaren

nr 490 av fru *Nordgren m. fl.*

Vad motionärerna hemställt återgives i det följande. I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen II: 490.

I propositionen lämnas följande redogörelse för den offentliga arbetsförmedlingens nuvarande organisation och för gällande bestämmelser om statsbidrag till sagda förmedling.

»Den svenska offentliga arbetsförmedlingen har framvuxit ur och upprätthålles alltjämt genom rent frivilliga åtgöranden från olika kommunalsamfunds sida, närmast landsting och vissa större städer.

I samtliga län med undantag för Malmöhus län finnas länsanstalter för ändamålet, till vilka äro knutna avdelningskontor och ombud. I Malmöhus län hava på kommunalt initiativ upprättats självständiga anstalter dels i städerna Malmö, Lund, Landskrona, Hälsingborg, Ystad, Trälleborg och Eslöv, dels ock i Skurups köping och Vellinge municipalsamhälle. Särskilda kommunala anstalter finnas dessutom i Stockholm, Göteborg och Norrköping.

För närvarande finnas sammanlagt 36 huvudkontor och 100 avdelningskontor. Antalet ombud, som är i hög grad växlande, kan för närvarande uppskattas till omkring 580. Ombuden hava till uppgift att å orter, där förmedlingsverksamheten är mindre omfattande, fullgöra de uppgifter, som eljest åligga arbetsförmedlingskontoren.

De senaste årens utveckling har kännetecknats av en strävan mot specialisering av verksamheten. Särskilt har denna strävan gjort sig gällande med avseende å förmedlingen inom sjömansyrket. För denna finnas sålunda för närvarande upprättade specialkontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg; särskilda sjömansförmedlingsombud finnas dessutom å andra orter, varjämte å ytterligare platser sjömansförmedling är anordnad i direkt samband med den övriga förmedlingen.

I Stockholm och åtskilliga andra orter är härutöver anordnad särskild ungdomsförmedling.

Varje arbetsförmedlingsanstalt, filialkontor och ombud har i första hand och huvudsakligen att ombesörja den lokala arbetsförmedlingen. För sådant ändamål upprättas förteckningar över anmälda lediga platser och arbetssö-

*Nuvarande
organisation
och gällande
bestämmelser.*

kande inom olika yrken, vilka förteckningar vanligen anslås å förmedlingskontoren och å närmast belägna orter eller publiceras i ortspressen. Korrespondensen mellan länskontoren å ena sidan samt filialkontoren och ombuden å den andra sker i allmänhet per telefon.

För underlättande av platsförmedlingen länen emellan hava närbelägna län sammanförts till s. k. arbetsförmedlingsdistrikt.

Finansiellt uppbäres den offentliga arbetsförmedlingen huvudsakligen genom anslag från respektive landsting och kommuner. Till dessa anslag komma emellertid statsbidrag enligt särskilt fastställda grunder samt i vissa fall bidrag från hushållningssällskapen.

Gällande bestämmelser om statsbidrag återfinnas huvudsakligen i kungörelsen den 30 juni 1916 (nr 320) angående understöd av statsmedel till befämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket med däri genom kungörelser den 16 maj 1918 (nr 278) och den 15 maj 1931 (nr 99) gjorda ändringar. Nämda kungörelse innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

Statsbidrag må tilldelas arbetsförmedlingsanstalt, som anordnats av landsting, hushållningssällskap och kommuner samt andra institutioner, var för sig eller i förening, under förutsättning att arbetsförmedlingen avser allt slags arbete för såväl män som kvinnor samt i regel icke medför några särskilda kostnader för arbetsgivare och arbetare, som anlita densamma, att vid arbetsförmedlingen hänsyn i främsta rummet tages till, att arbetsgivare erhåller den bästa möjliga arbetskraft och arbetare det arbete, vartill han bäst ägnar sig, att ledningen av arbetsförmedlingen utövas av en styrelse bestående av dels en opartisk ordförande jämte för honom utsedd suppleant och dels ledamöter jämte suppleanter för dem, vilka till lika antal utses bland arbetsgivare och arbetare, att vid arbetsförmedlingen användes ett av socialstyrelsen godkänt arbetssätt och expeditionssystem samt att statistiska uppgifter rörande verksamheten, i den mån så lämpligen kan ske, ställas till socialstyrelsens förfogande.

Statsbidrag må erhållas till bestridande av samtliga för arbetsförmedlingen nödvändiga utgifter för postporto, abonnemang å rikstelefon, telegram och interurbana telefonsamtal samt tryckning av formulär och blanketter.

Efter prövning i varje särskilt fall kan därjämte erhållas understöd till bestridande av kostnaderna dels för avlöning av sådan personal, som särskilt anställts för förmedling av arbete inom vissa yrkesspecialiteter, dels ock för de särskilda anordningar, som vidtagits för arbetsförmedling för landsbygdens behov, för samarbetet mellan anstalterna, för anställande i arbete av värnpliktiga och fast anställt manskap i armén och marinen efter avslutad militärtjänstgöring samt för underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom. Möjligheten till erhållande av statsbidrag för anordningar till underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom infördes först år 1928, därvid emellertid föreskrevs, att för nämnda ändamål finge i statsbidrag utgå sammanlagt högst 10,000 kronor för budgetår. Denna begränsning upphävdes genom 1931 års kungörelse.

Statsbidrag kan vidare erhållas till bestridande av kostnader för rese- och traktamentsersättning, som i anledning av företagen tjänsteresa utbetalats till tjänsteman vid arbetsförmedlingsanstalt. Storleken av dylikt bidrag bör bestämmas med ledning av den ersättning, som av vederbörande tjänsteman uppburits, dock under iakttagande att gottgörelse icke må lämnas med högre belopp än som enligt gällande allmänna resereglemente skulle i motsvarande fall hava utgått vid resa för förrättning i statens ärenden och icke heller må utgå enligt förmånligare grunder än dem, vilka gälla för tjänsteman, som hänförts till rese- och traktamentsklass II C i nämnda reglemente. Statsbidrag för här avsedda ändamål må sammanlagt utgå med högst 3,000 kronor för budgetår. Möjligheten till statsbidrag för sagda ändamål infördes först år 1930. Då stadgades att högsta statsbidraget för budgetår skulle utgöra 2,000 kronor. Genom 1931 års kungörelse höjdes detta belopp till 3,000 kronor.

Statsbidrag beviljas och utbetalas årsvis i efterskott. Medan enligt 1916 års kungörelse i dess ursprungliga lydelse statsbidrag skulle beviljas av Kungl. Maj:t men utbetalas av socialstyrelsen, ankommer det efter den år 1918 vidtagna kungörelseändringen på socialstyrelsen såväl att bevilja statsbidragen som att utbetala dem. Ansökan om statsbidrag skall vara ingiven till socialstyrelsen före den 1 april och vara åtföljd av de handlingar, som erfordras för prövning av ansökningen.

Socialstyrelsen har att tillse, att de för statsbidrags åtnjutande föreskrivna villkoren fullgöras.

Vissa bestämmelser om statsbidrag äro jämväl meddelade i kungörelsen den 30 juni 1916 (nr 319) angående bidrag av statsmedel till täckande av viss del av resekostnader för medellösa arbetssökande med däri genom kungörelser den 16 maj 1918 (nr 279) och 23 maj 1919 (nr 239) gjorda ändringar. Enligt denna kungörelse må offentlig arbetsförmedlingsanstalt, som helt eller delvis förskotterat eller bekostat medellös arbetssökandes resa å järnväg för tillträdande av honom genom anstalten å annan ort inom riket anvisad anställning åtnjuta bidrag av statsmedel till täckande av hälften av berörda resekostnad under förutsättning att vid resans anträdande överenskommelse om anställningen var träffad eller med skäl kunde förväntas komma till stånd, att kontanta medel icke för ändamålet utbetalats till den arbetssökande utan järnvägsbiljett (3:dje klassen) för resan tillhandahållits honom genom anstaltens försorg, att priset för biljetten icke understigit en krona samt under iakttagande att, därest biljettkostnaden överstigit trettio kronor, överskjutande del icke må tagas i betraktande vid beräkning av statsbidragets storlek.»

Förslag till lagstadgad reglering av den offentliga arbetsförmedlingen hava under senare tid vid flera tillfällen avgivits i samband med framläggande av förslag till införande av arbetslöshetsförsäkring. En sådan försäkring förutsätter nämligen vid sitt genomförande en väl ordnad offentlig arbetsförmedling. Sålunda avgav socialförsäkringskommittén år 1922 betänkande med förslag till lag om offentlig arbetsförmedling och statsbidrag till arbetslöshets-

*Förslagens
tillkomst.*

kassor. År 1925 utarbetades inom socialdepartementet förslag i ämnet i anledning av ifrågasatt lagstiftning angående frivillig arbetslöshetsförsäkring. 1926 års arbetslöshets-sakkunniga avgåvo år 1928 betänkande angående arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten. Betänkandet innehöll två olika förslag till lag om offentlig arbetsförmedling. Det ena av dessa förslag var avsett att tillämpas under förutsättning att obligatorisk arbetslöshetsförsäkring skulle genomföras och att den offentliga arbetsförmedlingen skulle bli bärare av hela den lokala organisationen, medan det andra förslaget var avsett för det fall, att en frivillig arbetslöshetsförsäkring skulle komma till stånd och att arbetsförmedlingens uppgifter skulle bli mera begränsade.

1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring avlämnade i januari 1933 en »*P. M. rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m.*», innehållande bland annat ett förslag till lag om offentlig arbetsförmedling. Förslaget anslöt sig nära till det av 1926 års sakkunniga framlagda förslaget, som anknöt sig till den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. Nyssnämnda promemoria finnes i sin helhet intagen såsom *bilaga G* i propositionen nr 209 med förslag till förordning om erkända arbetslöshetskassor m. m.

Över promemorian avgåvos yttranden av därav berörda myndigheter och sammanslutningar, varefter förslaget ytterligare överarbetats inom departementet.

*Förslagens
innehåll.*

Utskottet övergår härefter till att lämna en redogörelse för det av Kungl. Maj:t framlagda förslagens innehåll.

Enligt förslaget skall offentlig arbetsförmedling äga rum inom varje landsingsområde och i varje stad, som ej deltagar i landsting. För sådant ändamål åligger det landsting respektive stadsfullmäktige i stad, som nu nämnts, att anordna arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal på lämpliga platser placerade avdelningskontor eller ombud. Under de villkor Konungen bestämmer må för landstingsområde och stad, som ej deltagar i landsting, kunna anordnas gemensam anstalt.

Tillsyn över den offentliga arbetsförmedlingen utövas av socialstyrelsen.

Arbetsförmedlingsanstalt skall stå under ledning av en styrelse bestående av ordförande och minst fyra ledamöter. Styrelsens ordförande ävensom en suppleant för honom skola av länsstyrelsen efter samråd med socialstyrelsen för en tid av fyra år i sänder utses bland personer, vilka icke kunna anses företräda vare sig arbetsgivarnas eller arbetarnas intressen. Övriga ledamöter i styrelsen jämte suppleanter för dem skola jämväl för en tid av fyra år i sänder utses av landsting eller stadsfullmäktige, därvid bör iakttagas, att jämnt antal ledamöter och suppleanter utses, att halva antalet av de sålunda utsedda kommer att företräda arbetsgivarnas och halva antalet arbetarnas intressen samt att olika verksamhetsgrenar i möjligaste mån bli företrädda.

Ledamot eller suppleant i styrelse för arbetsförmedlingsanstalt må endast den vara, som äger att å kommunalstämma eller allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut. Särskilda bestämmelser lämnas i fråga om rätten att avsäga sig uppdrag, som nu nämnts.

Länsstyrelsen skall årligen utse en revisor att deltaga i granskningen av styrelsens förvaltning.

Reglemente för arbetsförmedlingsanstalt skall utfärdas av landstinget eller i fråga om stad, som icke deltagar i landsting, av stadsfullmäktige. Reglemente skall för att bli va gällande godkännas av socialstyrelsen. Även ändring i reglemente skall godkännas av nämnda ämbetsverk. Arbetsförmedlingsanstalts reglemente skall innehålla vissa uppgifter bland annat om anstaltens benämning, om den ort där huvudkontoret skall vara beläget och där styrelsen skall hava sitt säte, om styrelseledamöternas antal och grunderna för styrelsens beslutförhet, om tiden för styrelsens sammanträden, om huru revision av styrelsens förvaltning skall ske och huru den för anstaltens verksamhet erforderliga personalen skall antagas och entledigas.

Till föreståndare för arbetsförmedlingsanstalts huvudkontor eller avdelningskontor får icke antagas annan än den, som av socialstyrelsen godkännes såsom lämplig för befattningen.

Arbetsförmedlingsanstalts verksamhet skall avse förmedling av alla slag av arbete. Förmedlingen sker kostnadsfritt. Om anstalt efter anmodan genom annonsering eller annorledes vidtagit särskild åtgärd må emellertid kostnaden härför uttagas av den, som begärt åtgärdens vidtagande.

Vid arbetsförmedling skall tillses, att arbetsgivaren erhåller bästa möjliga arbetskraft och arbetaren det arbete, för vilket han bäst lämpar sig.

Verksamheten vid arbetsförmedlingsanstalt skall fortgå oberoende av konflikt mellan arbetsgivare och arbetare, men anstalten må, i den mån den där- om äger kännedom, lämna upplysning, huruvida arbetskonflikt råder å arbetsplats, dit arbetsanvisning sker.

Därest arbetare vägrat att antaga erbjudet arbete, skall arbetsförmedlingsanstalten omedelbart anmäla detta till styrelsen för erkänd arbetslöshetskassa, varav arbetaren må vara medlem, ävensom till vederbörande kommunala understödsorgan samt tillsynsmyndigheten över de erkända arbetslöshetskassorna.

Socialstyrelsen har att vaka över att arbetsförmedlingsanstalterna ställa sig lagen och de för anstalterna gällande reglementena till efterrättelse samt att deras verksamhet utövas på lämpligt sätt. Det ankommer på socialstyrelsen att fastställa formulär och blanketter, som erfordras för anstalternas verksamhet, ävensom att meddela föreskrifter angående förandet av anstalternas räkenskaper.

Arbetsförmedlingsanstalt är skyldig att för den, som av socialstyrelsen bemyndigats att granska anstaltens förvaltning, hålla räkenskaper och andra handlingar tillgängliga samt att till socialstyrelsen insända de handlingar och uppgifter rörande verksamheten, som av nämnda myndighet äskas.

Arbetsförmedlingsanstalt är berättigad att av statsmedel åtnjuta ersättning för utgifter för tryckning av sådana formulär och blanketter, som fastställts av socialstyrelsen men icke tillhandahållas av densamma, samt för post-, telegraf- och telefonavgifter.

Har arbetsförmedlingsanstalt bekostat resa, som arbetssökande företagit för

tillträdande av honom å annan ort inom riket anvisad anställning, är anstalten berättigad att därför av statsmedel erhålla ersättning med tre fjärdedelar av kostnaden för resa å plats med lägsta biljettpris under villkor *att* vid resans anträdande överenskommelse om anställningen var träffad eller med skäl kunde förväntas komma till stånd, *att* kontanta medel icke, med mindre särskilt förhållande påkallat det, för ändamålet tilldelats den arbetsökande utan biljett tillhandahållits honom genom anstaltens försorg samt *att* resekostnaden icke understigit en krona.

Ersättning för återresa, då anställning icke kommer till stånd, må utgå allenast, där särskilda omständigheter därtill föranleda.

Framgår i något fall av omständigheterna, att möjlighet och fog funnits för att av arbetsgivaren eller arbetaren uttaga ersättning för resekostnaden, bör ersättning av statsmedel icke utgivas.

För andra utgifter än de nu nämnda äger arbetsförmedlingsanstalt, i den mån de kunna anses hava varit av behovet påkallade, av statsmedel åtnjuta ersättning med hälften av det utgivna beloppet.

Skulle för förmedling av arbete inom viss verksamhetsgren eller åt visst slag av arbetsökande särskild anordning finnas påkallad vid arbetsförmedlingsanstalt, må Konungen, där så med hänsyn till särskilt förhållande prövas skäligt, förordna, att med anordningen förenade kostnader skola till mer än hälften ersättas av statsmedel. Detsamma skall gälla beträffande kostnader, som föranledas av arbetsförmedlingsanstalternas samverkan eller av särskilda anordningar för underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom.

Statsbidrag till arbetsförmedlingsanstalt utbetalas av socialstyrelsen på tid och sätt, som av Konungen bestämmes.

Åsidosätter arbetsförmedlingsanstalt bestämmelse i lagen eller i anstaltens reglemente eller giver dess verksamhet eljest anledning till anmärkning, har socialstyrelsen att hos anstaltens styrelse påkalla rättelse. Vidtages ej sådan, äger socialstyrelsen, där den ej finner anledning att i frågan först vända sig till vederbörande landsting eller stadsfullmäktige, att, med innehållande helt eller delvis av ersättning av statsmedel, som eljest skolat komma anstalten till godo, hos Konungen anhålla om förklaring, att anstaltens rätt till sådan ersättning skall för viss tid eller tills vidare anses helt eller delvis förverkad.

*Organisa-
tionens om-
fattning.*

Enligt direktiven för 1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring skulle det blivande förslaget om arbetslöshetsförsäkring göras sådant, att man kunde räkna med att det även i praktiken komme att omfatta en betydande del av rikets lant- och skogsarbetare. Då alltså den blivande försäkringen kunde väntas få sin verksamhet spridd över landets alla delar och då det för de sakkunniga stod klart, att den offentliga arbetsförmedlingen för att kunna fullgöra sina uppgifter som kontrollorgan i försäkringen måste utbyggas till ett på effektivt sätt hela riket omspannande nät, riktade de sakkunniga i skrivelse den 22 november 1932 en anmodan till socialstyrelsen om verkställande av utredning och lämnande av uppgifter rörande utbyggandet av den offentliga arbets-

förmedlingen vid en försäkring omfattande lant- och skogsarbetare och affärsanställda på sådant sätt, att arbetsförmedlingen komme att omspanna hela landet och möjliggöra prövning av arbetsvilligheten, varhelst en försäkrad uppehölle sig. Den sålunda begärda utredningen lämnades av *socialstyrelsen* i en den 28 december 1932 dagtecknad promemoria, vilken finnes såsom bilaga D fogad vid de sakkunnigas förenämnda i januari 1933 avgivna promemoria (proposition nr 209 *bilaga G*, sid. 220). I sagda promemoria anförde socialstyrelsen bland annat följande.

Den offentliga arbetsförmedlingens samtliga utgifter hade under år 1931 uppgått till omkring 1,103,800 kronor. Den effektivisering av de redan befintliga arbetsförmedlingskontoren, som komme att erfordras vid genomförd arbetslöshetsförsäkring, syntes föranleda ett väsentligt överskridande av denna kostnadsram. Några exakta beräkningar läte sig icke genomföra, men styrelsen föreställde sig, att man hade att räkna med ungefär 75 procent ökning. Kostnaderna för nuvarande kontor kunde därför uppskattas till 1,800,000 kronor för år.

Antalet nya avdelningskontor, som komme att bli behövliga, syntes tills vidare kunna beräknas till 103. De årliga utgifterna för dessa kontor kunde i avrundat tal beräknas till 500,000 kronor. Antalet ombud kunde uppskattas till omkring 1,300. Kostnaderna för ombuden kunde icke med säkerhet beräknas, men syntes kunna i genomsnitt upptagas till 300 kronor per år. Utgifterna för samtliga ombud kunde därför beräknas till ungefär 400,000 kronor per år.

De sammanlagda kostnaderna för arbetsförmedlingen har socialstyrelsen i enlighet härmed uppskattat till $(1,800,000 + 500,000 + 400,000)$ 2,700,000 kronor för år. Styrelsen anförde emellertid, att man under den första tiden härutöver hade att räkna med extraordinära kostnader för den nya organisationens uppbyggande, vilka kostnader uppskattats till 100,000 kronor för år.

Departementschefen har beträffande det i propositionen framlagda förslaget anført bland annat följande.

»Enligt det av Kungl. Maj:t denna dag för riksdagen framlagda förslaget om arbetslöshetsförsäkring skall den offentliga arbetsförmedlingen fylla en viktig uppgift i försäkringssystemet, i det att arbetslös, som vill åtnjuta daghjälp från försäkringen, skall vara skyldig att i regel varje dag hos arbetsförmedlingen anmäla sig som arbetssökande och om fullgjord anmälningskyldighet forete intyg. Dessa bestämmelser, som avse kontroll å att arbetslösheten är oförvållad, förutsätta emellertid, att den offentliga arbetsförmedlingen till sitt förfogande har ett så betydande antal över hela landet fördelade organ, att den arbetslöse oberoende av uppehållsorten skall utan alltför stor svårighet kunna stå i kontakt med förmedlingen. För detta ändamål kräves ett förmedlingsnät, vida rikare förgrenat än det, som för närvarande står den svenska offentliga arbetsförmedlingen till buds. En avsevärd utbyggnad av denna förmedlingsorganisation måste därför komma till stånd genom tillskapande av stadigvarande organ för förmedlingen å många orter, där sådana organ nu icke finnas. Det är även uppenbart, att de ökade arbetsuppgifter, som genom försäkringen komma att tillföras förmedlingen, komma

*Departements-
chefen.*

att ställa ökade krav på den personal, vilken skall handhava förmedlingsverksamheten. Vidare är det att förutse att, i den mån försäkringen vinner anslutning, den offentliga arbetsförmedlingens organ komma att i högre grad än hittills anlitas av arbetarna samt såsom konsekvens härav jämväl av arbetsgivarna, ävensom att förmedlingen härigenom skall få en alltmer ökad betydelse och omfattning, detta även inom yrkesgrupper, som nu alls icke eller blott i ringa grad begagna sig av densamma.

Av dessa skäl är det även enligt min mening angeläget att i samband med arbetslöshetsförsäkringen företaga en nyorganisation av den offentliga arbetsförmedlingen. Den omständigheten att, som socialstyrelsen påpekat, frågan kan om några år behöva upptagas i ett större sammanhang, bör icke få undanskjuta genomförandet av den redan nu erforderliga reformen.

Angående det sätt, varpå förmedlingen i fortsättningen bör bedrivas, ansluter jag mig till det av 1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring framlagda förslaget. Jag är alltså i likhet med de sakkunniga av den uppfattningen, att tillräcklig anledning icke föreligger att helt förståtliga förmedlingsverksamheten. I huvudsaklig överensstämmelse med hittills rådande förhållanden bör enligt min mening verksamheten organiseras av landsting och de städer, som ej deltaga i landsting, därvid emellertid dessa nu böra lagligen förpliktas att handhava förmedlingen.

Här torde jag även få påpeka, att åtskilliga framställningar föreligga beträffande särskilda åtgärder i anledning av ungdomsarbetslösheten, i vilka bland annat föreslagits vissa åtgärder sammanhängande med spørsmålet om arbetsförmedlingens organisation, såsom inrättande av s. k. ungdomsråd, antingen vid alla arbetsförmedlingsanstalter eller länsvis, eller anordnande av arbetslokaler i samband med arbetsförmedlingskontor för ungdom m. m. Till dessa framställningar är det min avsikt att senare denna dag återkomma. Såsom jag därvid torde få tillfälle att närmare utveckla, är det min uppfattning, att det icke nu är möjligt att taga ståndpunkt till de sålunda och i övrigt i olika hänseenden framkomna uppslagen, utan att desamma böra göras till föremål för övervägande i ett sammanhang, i syfte att framställning i ämnet må kunna göras till nästa års riksdag. Detta utesluter icke att, enligt min mening, man bör på allt sätt eftersträva, att de anordningar, för vilka linjerna redan finnas utstakade, göras effektiva. Jag syftar härvid i detta sammanhang på det system med särskild arbetsförmedling för ungdom, som redan fungerar på sina håll och till vilket bidrag enligt särskilt förmånliga grunder lämnas av statsmedel.

För att den offentliga arbetsförmedlingen skall kunna i erforderlig mån och på tillfredsställande sätt utvecklas är det, såsom de sakkunniga föreslagit, givetvis nödvändigt såväl att statens bidrag till kostnaderna för förmedlingen blir avsevärt större än som nu är fallet, som ock att statens myndigheter erhålla ökat inflytande över arbetsförmedlingsanstalterna. Mot de sakkunnigas förslag att sammanfatta de viktigaste bestämmelserna rörande den offentliga arbetsförmedlingen i en särskild lag synes mig icke vara något att erinra.

Denna lag lärer i allt väsentligt böra avfattas i överensstämmelse med sakkunnigförslaget.

Att exakt bedöma, i vilken utsträckning den offentliga arbetsförmedlingen i samband med genomförandet av den föreslagna arbetslöshetsförsäkringen behöver utbyggas och förstärkas, är av naturliga skäl i närvarande stund icke möjligt. Emellertid synes det mig sannolikt, att de av socialstyrelsen gjorda kalkylerna rörande den erforderliga organisationen skola visa sig hållbara. Jag anser mig därför kunna utgå från att organisationen skall efter hand erhålla ungefärligen den omfattning socialstyrelsen beräknat. Jag vill understryka, att utbyggnad av förmedlingsorganisationen givetvis bör ske endast i den mån så påkallas med hänsyn till arbetslöshetsförsäkringens utveckling eller eljest.

Mot socialstyrelsens beräkningar rörande de årliga totalkostnaderna för arbetsförmedlingen i dess fullt utbyggda skick har jag icke något att erinra, ehuru jag anser mig böra framhålla dels att även dessa beräkningar böra betraktas såsom ganska approximativa, dels att ifrågavarande kostnader med hänsyn till skiftande förhållanden på arbetsmarknaden alltid måste komma att i viss mån växla från det ena året till det andra. I likhet med socialstyrelsen och de sakkunniga utgår jag alltså från att de sammanlagda utgifterna för den offentliga arbetsförmedlingen skola komma att, då den nya organisationen blivit fullt genomförd, belöpa sig till omkring 2,700,000 kronor för år.

Beträffande fördelningen av dessa utgifter hava de sakkunniga i sin promemoria räknat med att de sammanlagda kommunala kostnaderna för förmedlingen skulle bli omkring 900,000 kronor, d. v. s. av ungefär samma storleksordning som för närvarande, medan den återstående årskostnaden, omkring 1,800,000 kronor, skulle gäldas av statsmedel, dock att av sistnämnda belopp blott ena hälften skulle stanna å statsverket, under det att den andra hälften skulle bestridas med avgifter från arbetsgivarna.

Med avseende å kommunernas andel i kostnaderna ifrågasätter jag icke någon ändring i sakkunnigas förslag. Jag förutsätter alltså, att landstingens och i landsting icke deltagande städers sammanlagda kostnader för den offentliga arbetsförmedlingen skola bli i stort sett desamma som hittills. Att dock på något håll, där förmedlingen hittills varit mindre utvecklad, kan uppkomma viss merkostnad, lärer icke kunna undvikas. Vad angår övriga kostnader framgår däremot av propositionen nr 209, att Kungl. Maj:t på min hemställan framlagt förslag till lag angående bidrag från arbetsgivare till bestridande av statens omkostnader för de erkända arbetslöshetskassorna och den offentliga arbetsförmedlingen, vilket förslag i vissa avseenden skiljer sig från de sakkunnigas förslag i ämnet. Enligt det av mig förordade lagförslaget skola de större arbetsgivarna förpliktas att årligen i efterskott erlägga en avgift av 3 kronor per arbetare, varav så stor del, som erfordras för bestridande av statens omkostnader för den offentliga arbetsförmedlingen, dock högst två tredjedelar, skall användas till ersättande av dessa omkostnader. Då statens årliga utgifter för arbetsförmedlingen uppskattats

till 1,800,000 kronor samt i arbetsgivarbidrag beräknats komma att inflyta sammanlagt 2,700,000 kronor, innebär detta, att genom de inflytande arbetsgivaravgifterna staten skulle erhålla ersättning för alla sina kostnader för den offentliga arbetsförmedlingen. Beträffande motiveringen till nämnda förslag får jag hänvisa till propositionen (sid. 146). Här vill jag blott ytterligare framhålla, att enligt förslaget lagen skall träda i kraft först den 1 januari 1934 och att förty arbetsgivarna första gången skola erlägga avgifter under år 1935.

Vad härefter angår *anslagsbehovet* för nästa budgetår får jag till en början erinra, att från det nuvarande anslaget till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. utgår — förutom statsbidrag till arbetsförmedlingen — jämväl avlöning till två befattningshavare hos socialstyrelsen, nämligen till en byråassistent för handläggning av arbetsförmedlings- och arbetsmarknadsfrågor i allmänhet med en lön av 6,660 kronor för år samt till en med praktiska arbetsförhållanden förtrogen biträdande tjänsteman med ett årsarvode av 4,000 kronor. Jag kommer att i annat sammanhang framlägga förslag rörande kostnaderna för avlöning av den ökade personal, som inom socialstyrelsen erfordras i anledning av styrelsens befattning med arbetsförmedlingen, därvid jag å andra sidan kommer att föreslå indragning av befattningen såsom byråassistent samt utbyte av den biträdande tjänstemannabefattningen mot en vanlig amanuensjänst hos styrelsen, avlönad från anslaget till socialstyrelsens verksamhet. På grund härav behöver alltså icke för nästa budgetår under nu förevarande anslag något belopp beräknas till avlönande av sagda två tjänstemän.

Med hänsyn till i ämnet gällande bestämmelser är det vidare tydligt, att statsbidrag till arbetsförmedlingen måste under budgetåret 1933/1934 utbetalas för hela kalenderåret 1933. Då under sistförflutna budgetår belastningen å ifrågasvarande anslag — efter frånräknande av avlöningen till nyssnämnda två befattningshavare — utgjorde omkring 265,000 kronor, torde, med hänsyn jämväl tagen till uteslutandet av sagda befattningshavare, för nämnda ändamål kunna beräknas ett belopp av 260,000 kronor.

Huruvida för statsbidrag till verksamhet efter den 1 januari 1934, alltså efter det de nya bestämmelserna trätt i kraft, nu behöver beräknas något belopp, sammanhänger med frågan angående det sätt, varpå statsbidrag framdeles bör utbetalas till vederbörande arbetsförmedlingsanstalter. Bestämmelser i detta ämne skola enligt lagförslaget utfärdas av Konungen. Enligt mitt förmenande bör dylik utbetalning lämpligen äga rum halvårsvis i efterskott. Vid sådant förhållande kommer den första utbetalningen enligt de nya bestämmelserna att ske i början av budgetåret 1934/1935 och alltså att icke belasta anslaget för nästkommande budgetår.

Socialstyrelsen har vidare räknat med vissa engångskostnader i anledning av den nya organisationen. Dylika kostnader torde bliva ofrånkomliga. För ändamålet synes dock ett belopp av omkring 40,000 kronor kunna vara tillräckligt. Någon anledning att, såsom socialstyrelsen ifrågasatt, härför upptaga ett särskilt anslag lär icke förefinnas, utan torde dessa kostnader kunna bestridas från anslaget till den offentliga arbetsförmedlingen. Med hänsyn till

organisationskostnaderna torde nämnda anslag bära för nästa budgetår upptagas till (260,000 + 40,000) 300,000 kronor eller 40,000 kronor utöver vad i statsverkspropositionen beräknats. Anslaget synes lämpligen bära erhålla rubriken offentlig arbetsförmedling.»

I de likalydande motionerna I: 317 och II: 490 yrkas, att i 3 § i lagen om offentlig arbetsförmedling måtte intagas en bestämmelse om att bland såväl arbetsgivarnas som arbetarnas ledamöter respektive suppleanter i arbetsförmedlingsanstalts styrelse bör finnas en kvinna. *Motioner.*

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen anfört angående behovet av en omorganisation av den offentliga arbetsförmedlingen, så att densamma blir i stånd att fylla sina viktiga uppgifter med hänsyn till den av utskottet tillstyrkta arbetslöshetsförsäkringen. Även om en arbetslöshetsförsäkring icke skulle komma att nu genomföras, torde vissa förbättringar i förmedlingens organisation bära eftersträvas, men utskottet är i sådant fall ej berett att med stöd av den nu föreliggande utredningen taga ståndpunkt till frågan om innehållet av de för en sådan eventualitet erforderliga åtgärderna, utan torde för nu nämnt fall Kungl. Maj:ts förslag i sådant hänseende bära avvaktas. *Utskottet.*

Enligt utskottets uppfattning måste det anses värdefullt att bibehålla och befästa landstingens befattning med arbetsförmedlingen. Utskottet kan alltså för sin del under angiven förutsättning tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om att det göres till en skyldighet för landstingen och de städer, som ej deltaga i landsting, att på anfört sätt organisera den offentliga arbetsförmedlingen. Utskottet anser sålunda tillräcklig anledning ej föreligga att helt förstatliga verksamheten. Mot förslaget utformning eller den omfattning, som är avsedd att givas åt den blivande organisationen, har utskottet icke något att erinra. Med undantag av dels skyldigheten för landstingen att ordna förmedlingsverksamheten och dels statsbidragsgrunderna är lagförslaget helt uppbyggt med stöd av gällande bestämmelser.

Frågan om den privata förmedlingsverksamheten är för närvarande upptagen till behandling av den internationella arbetsorganisationen. Vid sådant förhållande torde tillfälle i en nära framtid erbjuda sig att till avgörande upptaga denna betydelsefulla fråga.

De av Kungl. Maj:t föreslagna statsbidragsgrunderna hava bestämts med utgångspunkt från att någon ökad ekonomisk belastning ej bör läggas å landstingen såsom en helhet. Denna synpunkt finner utskottet berättigad. Enligt propositionen skulle statens andel av kostnaderna helt ersättas genom bidrag från vissa arbetsgivare. Utskottet erinrar om att utskottet i sitt utlåtande denna dag nr 18 avstyrkt bifall till de sålunda föreslagna arbetsgivarebidragen. Vid bifall härtill komma statens kostnader för arbetsförmedlingen, som av departementschefen beräknas stiga till omkring 1,800,000 kronor vid fullt genomförd nyorganisation, att slutgiltigt stanna å statsverket.

Beträffande de med ungdomsarbetslöshetens motverkande sammanhängande åtgärder, som föreslagits med avseende å arbetsförmedlingens organisation,

hänvisar utskottet till vad utskottet därom anfört i sitt utlåtande nr 17 i anledning av bland annat propositionen nr 216.

Det i motionerna I:317 och II:490 gjorda yrkandet om att i lagen skall intagas bestämmelse, att bland de styrelseledamöter och suppleanter, som skola företräda arbetsgivarnas och arbetarnas intressen, böra finnas kvinnor, avstyrkes av utskottet. Det skulle säkerligen i många fall visa sig vara förenat med svårigheter att finna kvinnliga arbetsgivarrepresentanter. Ett dylikt val torde ej heller vara föranlett av nödvändiga praktiska behov. Utskottet anser det därför ej vara lämpligt, att föreskrift om val av kvinna meddelas i lagen, men vill samtidigt uttala, att det i många fall torde vara fördelaktigt, att i styrelsen för arbetsförmedlingsanstalt inväljes en eller flera kvinnor.

Vad beträffar anslagsbehovet för nästa budgetår kan utskottet biträda vad departementschefen därom anfört. Utskottet anser sålunda i likhet med departementschefen, att utbetalning av statsbidrag lämpligen bör ske halvårsvis i efterskott. Vid sådant förhållande kommer budgetåret 1933/1934 ej att belastas med utbetalning av statsbidrag enligt de nya grunderna. Utöver det förut utgående anslaget, som i enlighet med vad departementschefen anfört nu föreslås till 260,000 kronor, skulle alltså endast komma ett på sätt departementschefen anfört till 40,000 kronor beräknat engångsanslag för organisationskostnaderna.

Utskottets hemställan. Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 213 hemställa,
att riksdagen må

A) med avslag å ovanberörda motioner av fröken Hesselgren och herr Bergström samt fru Nordgren m. fl. (I: 317 och II: 490) bifalla Kungl. Maj:ts i proposition nr 213 framlagda förslag till lag om offentlig arbetsförmedling,

B) under femte huvudtiteln till den offentliga arbetsförmedlingen för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 300,000 kronor.

Stockholm den 13 juni 1933.

På särskilda utskottets vägnar:

FELIX HAMRIN.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 18.

Reservation

av herrar *Trygger, Johansson* i Fredrikslund, *von Stockenström, Westman, Bagge, Lindman, Olsson* i Kullenbergstorp, *Linnér, Pehrsson* i Bramstorp och *Petersson* i Lerbäcksbyn, vilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»I tidigare utlåtande denna dag, nr 18, har utskottet avstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om införande av ett system för frivillig arbetslöshetsförsäkring. Vid sådant förhållande är utskottet ej nu berett att med stöd av den föreliggande utredningen taga ståndpunkt till frågan om innehållet av de för ernående av förbättringar i förmedlingens organisation erforderliga åtgärderna.

För budgetåret 1932/1933 är till den offentliga arbetsförmedlingen anvisat ett extra förslagsanslag om 260,000 kronor. Samma anslag torde böra anvisas för budgetåret 1933/1934.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I) att riksdagen må avslå Kungl. Maj:ts i förevarande proposition nr 213 framlagda förslag till lag om offentlig arbetsförmedling,

II) att riksdagen må under femte huvudtiteln till den offentliga arbetsförmedlingen för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 260,000 kronor, samt

III) att de i anledning av förevarande proposition nr 213 väckta motionerna I: 317 av fröken Hesselgren och herr Bergström och II: 490 av fru Nordgren m. fl. icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.»